

AİLELERİN SOSYO EKONOMİK DÜZEYLERİNE GÖRE OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARIN AHLAKİ VE SOSYAL KURAL BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Aşkim HATUNOĞLU*

Medera HALMATOV**

B.Yavuz HATUNOĞLU***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ailelerin sosyo kültürel ve ekonomik durumlarına göre okul öncesi dönemdeki çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir.

Araştırmanın çalışma evrenini 2009–2010 eğitim öğretim yılında sosyo ekonomik ve kültürel açıdan farklı konumda bulunan iki ilköğretim okulunun ana sınıflarında eğitim gören 100 çocuk oluşturmuştur.

Araştırmada çocuklara Bacanlı(1997) sosyo ekonomik düzey ölçeği ile çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerini tespit etmek için Smetana (1981) tarafından geliştirilen resimler kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda sosyo ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının ahlaki ve sosyal bilgi düzeyleri sosyo ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarından daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Ahlak gelişimi, Sosyal gelişim, Sosyo ekonomik düzey, Okul öncesi eğitim, Çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgi düzeyleri.

* Ağrı İbrahim Çeçen University, Education Faculty, Department of Education Science, askimhatunoglu@hotmail.com

** Ağrı İbrahim Çeçen University, Education Faculty, Department of Education Science, mederahalmatov@gmail.com

*** Ağrı İbrahim Çeçen University, Education Faculty, Department of Education Science, byhatunoglu@agri.edu.tr

THE EXAMINATION OF SOCIAL AND ETHIC RULE KNOWLEDGE OF THE PRE-SCHOOL PERIOD ACCORDING TO SOCIO-ECONOMIC LEVELS OF THE FAMILIES

ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate whether ethic and social knowledge of the children pre-school period according to socio-economic situation of the families differed or not.

The sampling of the research consisted of 100 children receiving education in kinder garden class of two primary schools which have different social economic and cultural situation in 2009-2010 academic years.

In the research, the pictures developed by Smetana (1981) to detect ethical and social rule knowledge of the children by means of socio- economic level scale by Bacanlı (1997) were used and applied to the children.

In the result of the study it was found out that ethical and social knowledge level of the children of the family with high socio-economic level higher than that of the children of the family with low socio- economic level.

Key words: Ethic developed, Social developed, Socio- economic level, Pre-school education, Ethic and social knowledge.

GİRİŞ

Ahlak bir grupta ya da belirli bir çevrede kabul edilen ortak davranışların tümüdür ya da diğer bir ifade ile toplumun içinde bulunan kişilerin benimsedikleri uymak zorunda oldukları biçimler ve kurallardır.

Ahlak kavramı yaşamın başlangıcından beri hayatın her aşamasında varlığını değerler ya da kurallar bütünü olarak sürdürür.

Ricoeura göre insan ahlak sahibi olmak için öncelikle etik kurallar geliştirmelidir. Ahlak bir anlamda kurallara uyma zorunluluğudur (Haynes, 2002).

Ahlak gelişimi ile ilgili ilk bilimsel yaklaşımlar Freud ve Piaget tarafından 20 yy. başlarında geliştirilmiş ve daha sonra davranışçı psikoloji ve sosyal öğrenme kuramcıları da ahlaki gelişim alanına değinmişlerdir.

Freud ahlak ve kişilik gelişimini duygusal ve güdüsel bir süreç olarak ele almış buna paralel olarak bu süreci id, ego, süper ego ilişkilerindeki dengeye bağlamıştır.

Bu noktada davranışların ahlak kurallarına uygun olup olmadığını süper ego belirler, süper ego çocukluk devresinde çocuğun büyüklüğü ile olan etkileşimi sonucu gelişir (Freud, 1994).

Davranışçılara göre ahlaki davranış model alma yoluyla kazanılır. Toplumca onaylanan, pekiştirilen davranışlar doğru, onaylanmayan davranışlar ise yanlış olarak değerlendirilir.

Sosyal öğrenme kuramına göre ahlaki ilkeler taklit, model alma yoluyla öğrenilir.

Çocuklar ahlaki model geliştirirken önce aileyi gözlemler bu aşamada bireyin içinde bulunduğu kültürün özellikleri de şekillendirici rol oynar.

Anne baba tutumunun ahlaki gelişimde büyük önemi vardır çünkü çocuk model alma, taklit ve özdeşleşme yoluyla değerleri öğrenir (Erden ve Akman, 1995).

Yavuzer'e (1993) göre anne baba bilerek ya da bilmeyerek çocuklarına karşı farklı tutum sergiler bu tutum çeşitleri çocuğun ahlaki ve sosyal gelişimini olumlu ya da olumsuz boyutta etkiler.

Her birey küçük yaştan itibaren içinde var olduğu toplumun ve kültürün ahlak kurallarına göre hatalı, kötü davranışlar yapmamayı öğrenir.

Çocuk ilk ahlaki eğitimini aileden alır bu nedenle ailenin yapısı, tutumu çocuğun ahlaki gelişiminde önem taşır (Driscoll ve Nagel, 1999). Çocuklarda ahlaki gelişim kişilik gelişim sürecinin en önemli unsurlarından biridir. Çocuk toplumsallaşma süreci içinde iyi ya da kötü kavramları konusunda bilinç geliştirir.

Piagete göre okul öncesinde çocuklar toplum kurallarına uyma eğilimindedirler.

Küçük çocuklar otoritenin kurallarını olası, zorunlu ve değiştirilemez olarak algılar.

Çocuğun insan ilişkilerini algılaması ve bu alandaki bilişsel gelişmesi onun ahlaksal düşünce sisteminin temelini oluşturur.

Ahlaklılık süreci bireyin sosyal kuralları benimseme düzeyi ile ilgilidir.

Gelişim sürecinde ahlak dışı kurallardan ahlaki kurallara doğru yavaş, aşamalı bir gelişme çizgisi izlenir.

Ahlaki davranış gelişiminde üç boyut dikkat çekicidir bunlar; Bilişsel boyut, duygusal boyut ve davranışsal boyuttur.

Bireyin kendisinin ve toplumdaki diğer bireylerin davranışlarını iyi ya da kötü, haklı-haksız, doğru- yanlış bağlamında değerlendirmesi bilişsel boyutla ilgili yaklaşımdır. Birey bir durumda yapılması ya da yapılmaması doğru olan şey üzerinde fikir yürütür buna bağlı kavramlar, değerler, tutumlar oluşturur.

Ahlaki kural ve değerlere ters düşüldüğünde birey tarafından hissedilen suçluluk ve utanç duyguları da ahlaki yaklaşımın duygusal boyutunu simgeler.

Ahlaki süreci eylemle ortaya koyabilmekte ahlaki gelişimin davranışsal boyutunu göstermektedir (Gander ve Gardiner, 1998).

Çocuklarda görülen ahlaki gelişim sürecine bakılacak olursa çocuklar ahlaki kuralların sosyal kurallara göre daha önemli ve değişmez olarak algılama eğilimindedirler (Smetana,1981).

Yapılan bazı çalışmalarda çocukların ahlaki kurallar verdikleri önemin kuralın neyi ifade ettiği durumuna göre değiştiği vurgulanmıştır (Siegal ve Storey 1985).

Sosyal etkileşim ise en geniş anlamıyla bebeğin kendisini fark ederek diğer insanlarla ilişkiye girmesi ile başlayan sosyal etkileşim sürecidir.

Sosyal gelişimin devam ettiği okul öncesi dönemde çocuk içinde yaşadığı toplumun kültürü ve değer yargılarına uygun davranış ve alışkanlıkları kazanır.

Bu süreç içinde çocuğun bilişsel gelişimi ahlaki ve sosyal kazanımları açısından önem taşır.

Gardner ve Gardiner (1993) çocukların bilgileri birbirlerinden farklı olarak kendi özgül algılama, işleme ve anımsama yolları olduğunu ileri sürerek çocuktaki düşünme tarzı farklılıklarına değinmişlerdir.

Son yıllarda yapılan araştırmalarda çocukların otorite ve kural anlayışı geliştirme süreçlerinin piagetin ifade ettiğinden daha karmaşık olduğunu vurgulamaktadır(Nucci ve Turiel, 1978, Smetana, 1981, Weston ve Turiel ,1980, Smetana ve Braeges 1990, Nucci, 2001).

Ayrıca bazı çalışmalar çocukların sosyal kuralların değişebileceğine inandıklarını ve bu kuralların geçerli olduğu alan dışında çiğnenmesinin çocuklar tarafından yanlış değil yaramazlık olarak algılandığı ve ahlaki kuralların ise sosyal kurallar gibi keyfilik özelliği taşımadığı bu yüzden bu kuralları çiğnemenin bir kuralın ya da otoritenin olup olmadığına

bakılmaksızın yanlış olduğu anlayışına sahip olduğunu ortaya koymuştur(Tisak ve Turiel, 1984, Siegal ve Storey, 1985, Smetana, 1985, Catron ve Masters, 1993).

Çocuklar ahlaki kuralları sosyal kurallara göre daha önemli, değişmez ve genellenebilir olarak algılar(Smetana, 1981).

Siegal ve Storey (1985) çocukların ahlaki kurallara verdikleri önemin kuralın çeşidine göre farklılaştığını ifade etmişlerdir.

Çocuk toplumsal kurallara uygun hareket etmeyi sosyalleşirken öğrenir(Kuşin,1999). Smetana (1993) Çocukların ahlaki yargılarının suç işleme veya suç işleyenleri gözleme gibi deneyimlerinden kaynaklandığını belirtmiştir.

Çocukların sosyal gelişiminde aile ve akran iki önemli sosyalleşme aracıdır(Smetana, 1999).

Hoffman(1970) çocukların zihinsel gelişimine ailenin etkisini vurgulamış ve sosyal öğrenme teorisinde çocuğa verilen iyi- kötü kavramları, ödül ve cezanın onun sosyal gelişimindeki önemini vurgulamıştır.

Ailenin ve çevrenin uyguladığı sık cezalandırma tutumu (Özellikle fiziksel ceza) çocukta zayıf vicdan gelişimine ve yetersiz iç kontrole yol açmaktadır(Kağıtçıbaşı, 1999).

Fiziksel ceza çocukta ana babaya karşı kızgınlık duygusu yaratır ve çocuğa vicdanlı olmaktan çok saldırgan olmayı öğretir.

Üç yaşından itibaren çocuk kurallarla ilgili ayırt ediciliği geliştirmeye başlar başka bir ifade ile ahlaki ve sosyal kuralları birbirinden ayrı değerlendirmeye alır.

Çocuk başkalarına nasıl davranacağını aile içindeki bireyleri gözlemleyerek öğrenir.

Tüm aile bireyleri çocuğun sosyalleşmesinde önemli rol oynar. Çocuğun sosyalleşmesi büyük ölçüde davranışlarına yön veren ahlaki yargıların gelişimine bağlıdır.

Sosyalleşme, dünyaya gelen insanın ailesinin, akraba ve komşuluk çevresinin kent ve köyünün ve nihayet ulusunun bir parçası olduğunu öğrenmesi böylece topluma mal olmasıdır (Kağıtçıbaşı, 1999).

Sosyal terimi birbirine tepki veren böylece birbirinin davranışını etkileyen iki veya daha fazla insan arasındaki ilişkiyi ya da etkileşimi anlatır(Gander ve Gardiner, 1998).

Hollingshead bireyin sosyalleşmesini üç ilkeye dayandırır bunlar;

- 1- Birey sosyal davranışı toplumun bireyleriyle etkileşim halinde öğrenir.
- 2- Bireyin ne öğreneceğini içinde yaşadığı toplumun kültürü belirler.

3- Bireyin öğrenmesi bir sosyal organizasyona etkin biçimde katılması ile tamamlanır(Başaran, 1974).

Ahlaki ve sosyal gelişimle ilgili yapılan araştırmalardan örnekler verilecek olursa;

Bir araştırmada ailesi ile yaşayan 4–5 yaş arası çocukların ahlaki ve sosyal kurallara çocuk yetiştirme yurtlarında kalan akranlarına göre daha fazla önem verdikleri ifade edilmiştir (Çeliköz, Seçer, Çetin, Şen, 2008).

Bir diğer araştırmada ana sınıfına giden çocuklardaki ahlaki gelişim incelenmiş demokratik tutuma sahip annelerin çocuklarının ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili bilgi düzeyi aşırı koruyucu annelerin çocuklarından daha yüksek çıkmıştır(Seçer, Sarı, Olcay, 2006).

Ahlaki gelişimde cinsiyet faktörünü inceleyen bir çalışmada cinsiyet açısından çocuklarda ve ergenlerde ahlaki gelişim boyutunda anlamlı bir fark bulunamamıştır(Lawrance, Walker, 1984).

Ahlaki gelişimin evrensel boyutunu inceleyen bir çalışmada Kohlberg in kültürler arası ahlak gelişimi teorisini destekleyen bulgular bulunmuş ve ahlaki gelişimde kültürler arası evrensel evreler yaklaşımı desteklenmiştir(Snarey, 1985).

Diğer bir kültürler arası çalışmada Hintli ve Amerikalı denek grubundan oluşmuş yetişkinler ve onların çocuklarıyla çalışılmış sonuç olarak Hintliler daha çok kişiler arası beklentilere önem verirken Amerikalılar adalet beklentilerine önem vermişlerdir.

Nobes ve Pawson un (2003) yaptıkları çalışmada çocukların ergenlerden ahlaki ve sosyal esneklik konusunda daha katı olduğu ifade edilmiştir.

Kabadayı ve Aladağ'ın (2010) araştırmasında cinsiyet farkının ahlaki gelişim sürecindeki etkisine bakılmış kızların ahlaki yargılarının erkeklerden yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca ahlaki gelişimde okul öncesi eğitim alıp almama açısından bir fark bulunamamıştır.

Yine ahlaki gelişimle ilgili ergen ve çocuklarda yapılan bir çalışmada cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır(Lawrance, Walker, 1984).

Snarey in (1985) yaptığı bir araştırmada 1969 dan 1984 e kadar yapılan kültürler arası ahlaki evre çalışmaları taranmış ve Kohlbergin bulgularını destekleyen nitelikte sonuçların olduğu belirtilmiştir.

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı ailenin sosyo ekonomik ve kültürel yapısına göre çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgi düzeylerini incelemek ve bu konuda araştırma yapacak araştırmacılara temel veri sağlamaktır.

YÖNTEM

Model

Ailelerin sosyo ekonomik yapılarının ahlaki ve sosyal kural bilgilerine etkisinin incelendiği bu çalışmada Tanımlayıcı istatistikler ve bağımsız t testi kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini Ağrı ili Milli eğitim müdürlüğüne bağlı İbrahim Çeçen ilköğretim okulu ana sınıfı ve Kuvayi milliye ilköğretim okulu ana sınıfına devam eden çocuklar ve aileleri oluşturmuştur.

Araştırma örneklemine 100 çocuk ve aileleri dâhil edilmiştir.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada veri toplamak için iki ölçek kullanılmıştır.

1- Ahlaki ve sosyal kural bilgisi ölçeği

Çalışmaya katılan çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili bilgilerini belirlemek amacıyla Smetana (1981) tarafından geliştirilen resimler kullanılmıştır.

Çalışma da çocukların ahlaki kurallarla ilgili bilgisini ortaya çıkarmak amacıyla ahlaki kuralların çiğnenmesini ifade eden 5 resim, sosyal kurallarla ilgili bilgisini ölçmek içinde sosyal kuralların çiğnenmesini simgeleyen 5 resim olmak üzere toplam 10 resim kullanılmıştır.

Ahlaki kurallarla ilgili resimler;

Resim 1. Bir çocuk diğerine vuruyor.

Resim 2. Bir çocuk oyuncak ayısını paylaşmak istemiyor.

Resim 3. Bir çocuk diğer çocuğu itiyor.

Resim 4. Bir çocuk diğerine su atıyor.

Resim 5. Bir çocuk diğer çocuğun elmasını zorla alıyor.

Sosyal kurallarla ilgili resimler;

Resim 1. Bir çocuk oyuna katılmıyor.

- Resim 2. Bir çocuk hikâye saatinde istenilen yere oturmuyor.
Resim 3. Bir çocuk elmayı yedikten sonra kabuklarını çöpe değil yere atıyor.
Resim 4. Bir çocuk doğru yere oyuncaklarını koymuyor.
Resim 5. Bir çocuk paltosunu askıya asmıyor yere atıyor.

Bu ölçeğin geçerlik çalışmasında kapsam geçerliliğine ve görünüş geçerliliğine bakılmıştır. Kapsam geçerliliğinde ölçekte bulunan resimler ve resimlerle ilgili sorulan soruların sayı ve nitelik olarak yeterli olup olmadığı ve görünüş geçerliliğinde de çizimlerin verilmek istenen olayı yansıtmayı, yansıtmadığı uzman görüşü alınarak değerlendirilmiştir.

Ölçek öncelikle çocuk gelişimi ve eğitimi, Rehberlik ve psikolojik danışma ve özel eğitim alanında doktorasını tamamlamış olan üç uzmanın görüşüne sunulmuştur.

Uzmanlar tarafından on resim anlatılan olayı yansıtmayı, yansıtmama, sayıca yeterli olup olmama, ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili olup olmama açısından her resimden sonra sorulan beş soruda nitelik açısından değerlendirilmiştir.

Ölçeğin uzmanlar tarafından değerlendirilmesi aşamasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Uygun buluyorum ve uygun bulmuyorum şeklinde iki cevap seçeneği olan sorulardan oluşan Uzman değerlendirme formundan yararlanılmıştır.

Uzman görüşleri sonrası sosyal kurallarla ilgili olan “bir çocuk yemekten önce dua etmiyor” olayını yansıtan resim Türk kültüründe genelde yemekten sonra dua edilmesi neden gösterilerek çıkartılması istenmiştir.

Bu resmin yerine “ bir çocuk elmayı yedikten sonra kabuklarını yere atıyor” olayını yansıtan bir resim yapılarak yeniden uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanların değerlendirmeleri arasında tutarlılık olduğu görülmüştür. Uzmanlar arasındaki tutarlılık ölçeğin geçerliliği olarak kabul edilmiştir.

Uzman görüşü alındıktan sonra ölçek 10 çocuğa 10 gün arayla uygulanmış ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyona bakılmıştır. Ölçeğin 10 gün arayla uygulanmasının sebebi ise deneklere ait nedenlerden dolayı (hastalık, okula devam etmeme vs.) denek kaybı endişesi ve bu dönemdeki çocukların bilişsel özelliklerinden dolayı ölçeğe verdikleri ilk cevapları hatırlayamayacakları düşüncesidir.

Ölçeğin aralıklı iki uygulamasından elde edilen puanlar arasında $r = .78$ lik bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu korelasyon ölçeğin güvenirlik katsayısı olarak belirlenmiştir.

Bulunan bu sonuçlar ölçeğin geçerliliği ve güvenirliği için bir kanıt olarak değerlendirilmiştir.

Ahlaki ve sosyal kural bilgisi ölçeğinin puanlanması;

Çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili ciddiyet algısı alt boyutunu ölçmek için her deneye önünde kendine gösterilen resimlerdeki olaylar hakkındaki kararını bildirebileceği üç farklı yüz ifadesi kullanılmıştır.

Her resimden sonra çocuğun önüne yüz ifadelerini içeren kartlar sıralanmış ve “ resimde gösterilen olaya tepkin nasıl olurdu yüz ifadelerinden birini, seçer misin? ” diye sorulmuştur. Puanlamada yüz ifadelerinden yararlanılmıştır.

1. Yüz ifadesi; mutlu yüz ifadesi (onaylayan) = 1 puan.
2. Yüz ifadesi; biraz kızgın (onaylamayan) = 2 puan
3. Yüz ifadesi; çok kızgın (hiç onaylamayan) = 3 puandır.

Çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili otorite ve kural yokluğu ile genelleme alt boyutlarına ait cevaplarını değerlendirmek amacıyla 2. bir ölçme yapılmıştır.

Bu amaçla önceki resimler tekrar gösterilmiştir. Örneğin; otorite yokluğu ve kural yokluğunda farklı ortamlarda olayın uygulanabilirliği ile çocuğun tutumunu ölçmek için bu davranışı yaparken öğretmen görmese ve kural olmasa resimdeki davranışın doğru olup olmadığı ve okul dışındaki yerlerde (ev, park, komşu evi vs.) yapılıp yapılmayacağı sorulmuştur.

Doğru veya yapılabilir cevabı “0” puan, yanlış ya da yapılamaz cevabı “1” puan ile puanlanmıştır.

Ahlaki ve sosyal kuralların çiğnenmesi durumunda çocuğun ceza ile ilgili tutumunu ölçmek için resimdeki davranışı yapan çocuğa yaptığı yanlıştan dolayı öğretmenin ceza verip vermemesi gerektiği sorulmuştur.

Ceza verilmesin cevabı “0” puan, ceza verilsin ama az verilsin cevabı “1” puan, çok ceza verilsin cevabı “2” puan ile puanlanmıştır.

Sosyo ekonomik ve kültürel düzey anketi:

Bacanlı (2003) tarafından geliştirilen sosyo ekonomik düzey ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte öğrenci velilerinin ekonomik ve kültürel düzeylerini ölçen 50 soru yer almıştır.

Sonuç olarak öğrenci velilerinin durumuna göre alt ve üst sosyo ekonomik düzeyler belirlenmiş ve çocukların ahlaki sosyal gelişimleri bu unsurlara göre incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan 6 yaş grubu okul öncesi çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerini değerlendirmek için Smetana (1981, 1333) tarafından geliştirilen resimler kullanılmıştır. Ölçeğin uygulanmasında her çocukla okulda özel ve sessiz bir odada bireysel olarak 10- 15 dakika görüşülmüştür.

Smetana'nın araştırma modeline uygun olarak resimlerde anlatılan olayla ilgili çocukların ciddiye derecesini belirlemek için 3 yüz ifadesi kullanılmıştır. Üç yüz ifadesi abartılı biçimde tanımlanmıştır.

Birinci yüz ifadesi resimlerde geçen olayı kabul eden gülen yüz, ikinci yüz ifadesi resimlerdeki olayı biraz yanlış bulan biraz kızan yüz ifadesi, üçüncü yüz ifadesi ise resimlerdeki olayı çok yanlış bulan ve kızan bir yüz ifadesidir.

Yüz ifadeleri ile ilgili çocuklara önceden bilgi verilmiş daha sonra 10,8 x 11 cm kartlar üzerine çizilmiş ve renklendirilmiş resimler belli bir sıra takip etmeden gösterilmiştir.

Her resimden sonra çocuklara beş soru sorulmuştur.

Sorulan sorular çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerine yönelik sorulardır.

Sorulan sorular şunlardır;

Soru 1- Sence bu olay doğrumu yanlış mı? Eğer yanlışsa ne kadar yanlıştır?

Soru 2- Resimdeki çocuğun yaptığını öğretmeni görmese çocuğun bu davranışı doğru mu yoksa yanlış mı olur?

Soru 3- Resimdeki olayla ilgili daha önceden koyulmuş bir kural olmasa çocuğun bu davranışı doğru mu yoksa yanlış mı olur?

Soru 4- Resimdeki bu çocuk başka okulda ya da evde böyle davransa sence doğru mu yoksa yanlış mı olur?

Soru5- Öğretmeni bu çocuğa davranışından dolayı ceza versin mi? Eğer cevabın evetse ne kadar ceza versin? Az mı yoksa çok mu?

Yukarıda ifade edildiği gibi sorular içerik olarak ;

Soru 1- çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili ciddiyet algısını

Soru 2- Çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili otorite yokluğu algısı

Soru 3- Çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili kural yokluğu algısı

Soru 4- Çocukların ahlaki ve sosyal kurallarla ilgili genelleme algısı

Soru 5- Ahlaki ve sosyal kuralların ihlali durumunda çocukların ceza tutumunu ölçmektedir.

Ahlaki ve sosyal kural bilgisi belirlenen çocukların ailelerine de ‘‘sosyo ekonomik kültürel düzey ölçeği uygulanmıştır.

Aileler gelir düzeylerinden eğitim durumlarına kadar sorulan 50 soruyu cevaplandırmışlar buradan çıkılarak ailelerin sosyo ekonomik ve kültürel durumları hakkında belirli sonuçlara varılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde tanımlayıcı istatistikler ve bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular yer almaktadır. Sosyokültürel yapılarına göre çocukların ahlaki kural bilgisi alt boyutları için t testi analiz yapılmış ve sonuçları Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Sosyokültürel yapılarına göre çocukların ahlaki kural bilgisi alt boyutları için t testi analiz sonuçları.

Ahlaki kural alt boyutları	Sosyokültürel Yapı	n	X	ss	t	p
Ahlak Ciddiyet	Düşük	50	4,00	2,718	-6,365	,001
	Yüksek	50	6,64	1,102		
Ahlak Otorite Yokluğu	Düşük	50	5,52	2,159	-6,049	,001
	Yüksek	50	7,44	,611		
Ahlak Kural Yokluğu	Düşük	50	6,44	1,763	-4,611	,001
	Yüksek	50	7,68	,713		
Ahlak Genelleme	Düşük	50	6,60	1,784	-4,339	,001
	Yüksek	50	7,76	,625		
Ahlak Ceza	Düşük	50	6,88	1,394	-3,152	,002
	Yüksek	50	7,62	,901		

Not: ahlaki kural alt boyutları için alınacak maksimum puan 10 dur.

Tablo 1'in değerleri incelendiğinde sosyokültürel ve ekonomik yapısı düşük ve yüksek olan annelerin çocuklarının ahlaki kural bilgisi alt boyutlarının tümüne ait puan ortalamaları arasında sosyokültürel ve ekonomik yapısı yüksek olanların lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Sosyal kural bilgisi alt boyutları için t testi analiz sonuçları.

Ahlaki kural alt boyutları	Sosyokültürel Yapı	n	X	ss	t	p
Sosyal Ciddiyet	Düşük	50	7,18	,825	-4,710	,000
	Yüksek	50	7,84	,548		
Sosyal Otorite Yokluğu	Düşük	50	7,10	1,474	-3,355	,001
	Yüksek	50	7,84	,510		
Sosyal Kural Yokluğu	Düşük	50	7,36	1,102	-2,596	,011
	Yüksek	50	7,82	,596		
Sosyal Genelleme	Düşük	50	7,00	1,429	-2,988	,004
	Yüksek	50	7,68	,741		
Sosyal Ceza	Düşük	50	6,42	2,417	9,425	,000
	Yüksek	50	2,92	1,027		

Not: ahlaki kural alt boyutları için alınacak maksimum puan 10 dur.

Tablo 2'in değerleri incelendiğinde sosyokültürel ve ekonomik yapısı düşük ve yüksek olan annelerin çocuklarının Sosyal kural bilgisi alt boyutlarından Sosyal Ciddiyet, Sosyal Otorite Yokluğu, Sosyal Genelleme, Sosyal Kural Yokluğu ve Sosyal Ceza ya ait puan ortalamaları arasında sosyokültürel ve ekonomik yapısı yüksek olanların lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan araştırma sonucunda sosyo kültürel ve ekonomik düzeyi düşük ve yüksek olan ailelerin çocuklarının ahlaki kural bilgisi alt boyutlarının tümünde yüksek olanların lehine anlamlı farklılık çıktığı görülmüştür. Yani sosyo ekonomik ve kültürel düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının ahlaki kural bilgisi düşük olan gruba göre daha iyi durumdadır.

Aynı şekilde sosyal ciddiyet, sosyal otorite yokluğu, sosyal genelleme, sosyal kural yokluğu ve sosyal ceza boyutlarında da sosyo ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocukları düşük olanlara göre anlamlı bir fark göstererek yüksek puan almışlardır.

Bu tablo okul öncesi eğitim ve çocuğa sunulan uyarıcı zenginliğinin onun birçok alandaki yaşam bilgi ve standartlarını yükselttiğini ortaya koymaktadır.

Ailenin yüksek kültürel ve ekonomik boyutu çocukla ilgilenme, onu özenle yetiştirme duyarlılığını da ortaya koymakta çocuk birçok alanda kendini yetiştirmektedir.

KAYNAKÇA

BAŞARAN,F.(1974).Psikososyal gelişim,7-11 yaş çocukları üzerine bir araştırma.A.Ü.D.T.C Yay,Ankara,no: 254.

CATRON,T,F.ve MASTERS, J,C.(1993).Mothers and childrens conceptualizations of corporal punishment.Child Development, 64; 1815-1828

ÇELİKÖZ,N.SEÇER, Z.ÇETİN, Ş ve ŞEN, H,Ş.(2008).Çocuk yuvası ve ailesiyle yaşayan çocukların ahlaki ve sosyal kural anlayışlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi.Gazi üniversitesi endüstriyel sanatlar eğitim fakültesi dergisi,Sayı:23,p.1-13.

DRISCOLL , A.ve NAGEL ,N,G.(1999).Early childhood education birth-8: The word of children, families and educators.Needham heights, M,A: Allyn& Bacon

ERDEN, M.ve AKMAN, Y.(1995). Eğitim psikolojisi.Arkadaş yay.Ankara, p.106.

FREUD, S.(1994).Psikanalize yeni giriş dersleri.(Çev.Selçuk Budak).Öteki yay, Ankara,p.87

GANDER,M,J. ve GARDINER,H,W.(1998).Çocuk ve ergen gelişimi(çev: A.Dönmez, N.Çelen ve B.Onur) .3.Baskı, imge yay, Ankara.

GARDNER , M,J.ve GARDINER, H,W.(1993).Çocuk ve ergen gelişimi (Çev: B.onur) .İmge yay, Ankara.

HAYNES, F.(2002). Eğitimde etik (çev: S.K AKBAŞ) .Ayrıntı yayınları,İstanbul.

HOFFMAN,M,L.(1970).Moral development.P.H.Mussen (ed) Carmichaelıs Manual of child psychology, Vol:2, p.261-300.(Newyork,Wiley)

KABADAYI, A. ve ALADAĞ, S. (2010). Comparison of the moral development of the students attending to different primary schools from different variables. International journal of human sciences, vol,7, No:1

KAĞITÇIBAŞI, Ç. (1999). Yeni insan ve insanlar. Evrim yay, 10. Baskı, İstanbul.

KUŞİN, İ. (1999). Ruh sağlığı ve ahlak gelişimi. Marmara üniversitesi ana okulu/ Ana sınıfı öğretmeni el kitabı. (Ed.: Rengin Zembat). 1. Basım, Ya-pa yay, İstanbul.

LAWRANCE, J. W. (1984). Sex differences in the development of moral reasoning: A critical review. Society for research in child development.

NOBES, G. ve PAWSON, C. (2003). Children Understanding of social status. Journal article. Merrill Palmer Quarterly, Vol:49.

SEÇER, Z. ÇELİKÖZ, N ve YAŞA, S. (2008). Okul Öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların annelerinin ebeveynliğe yönelik tutumları. Selçuk üniversitesi sosyal bilimler dergisi, (20), p.561-576.

SEÇER, Z. SARI, H ve OLCAY, O. (2006). Anne tutumlarına göre okul öncesi dönemdeki çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerinin incelenmesi. Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi, vol: 16, p.539-557.

SIEGAL, M. ve STOREY R, M. (1985). Day care and childrens conceptions of moral and social rules. Child development, 55:1030-1039

SIEGAL, M. ve STOREY, R, M. (1985). Day care and children s conceptions of moral and social rules. Child Development, 56: 1001-1008

SMETANA, J, G. (1981). Preschool children s conceptions of moral and social rules. Child development, 52, p.1333-1336.

SMETANA, J,G .(1985). Preschool children s conceptions of transgressions: Effects of varying moral and conventional domain-related attributes.Developmental psychology,21 (1) :18-29

SMETANA,J,G. ve BRAEGES, J,L.(1990) .The development of toddler s moral and conventional judgements.Merrill-Palmer Quarterly, 36:329-346

SMETANA, J,G.SCHLAGMAN,N. ve ADAMS, W,P.(1993). Preschool children s judgements about hypothetical and actual transgressions.Child development, 64,p.202-214.

SMETANA,J,G.(1999) .The role of parents in moral development.A social domain analysis.Journal of education,28(3),p.311-321.

YAVUZER,H.(1993).Ana baba ve çocuk.Remzi kitabevi,Ankara.

NUCCİ, L,P.ve TURIEL,E.(1978).Social interactions and the development of social concepts in preschool children .Child development, 49 : 400-407

NUCCI, L,P.(2001).Education in the moral domain.Cambiridge university pres, p.6-19.

TİSAK ,M,S. ve TRUEL, E.(1984) . Children s conceptions of moral and prudential rules. Child development, 55: 1030-1039

WESTON, D. ve TURIEL, E. (1980). Act- rule relations: Children s concepts of social ruler. Developmental psychology, 16 (5) : 417